

FRANCE PREŠEREN

MLADOST IN ŠOLANJE: France Prešeren se je rodil 3. Decembra leta 1800, materi Mini iz Žirovnice, ter očetu Šimnu, po domače Ribičevemu, iz Vrbe na Gorenjskem. Njihova kmetija je bila ugledna in trdna, zato so si lahko privoščili, da so Franceta, ki je že kot otrok kazal izjemno nadarjenost, poslali v šole. France je šolanje začel leta 1808 pri svojem stricu, duhovniku na Kopanju pri Grosupljem, od leta 1810 pa je obiskoval ljudsko šolo v Ribnici, kjer je bil kot odličnjak zapisan v zlato knjigo. Izobraževanje je od leta 1812 nadaljeval v Ljubljani, kjer je leta 1813 začel obiskovati gimnazijo. Po končani gimnaziji je v Ljubljani zaključil še dva letnika tedanje »filozofije«. Nato je odpotoval na Dunaj, kjer je študiral pravo. Tretji letnik filozofije, katerega je moral izdelati za začetek študija, je končal leta 1821 že na Dunaju. Naslednjega leta se je vpisal na dunajsko pravno fakulteto. Pri izbiri študija je prišlo do spora s starši, saj je mati hotela da Prešeren postane duhovnik vendar kljub temu njene želje ni upošteval. Med počitnicami se je vračal v domovino. Obiskoval je strice, leta 1824 pa se je v Ljubljani zaljubil v gostilničarsko hčer Dolenčevo Zaliko.

Leta 1828 je dokončal študije in poleti odpotoval na Moravsko, nato pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je pri odvetniku Leopoldu Baumgartnerju nastopil svojo prvo službo kot odvetniški pripravnik. V Ljubljani se je Prešeren tesno navezal na profesorja in knjižničarja Matijo Čopa, rojaka iz Žirovnice, ki je dobro poznal tedanjo romantično književnost in miselnost. Bil je zelo izobražen, saj je govoril 19 jezikov. Leta 1832 je Prešeren v Celovcu opravil sodno-odvetniški izpit, vendar ne z odliko, saj je tedaj že zapadel v prvo življenjsko krizo zaradi pritiska s strani domačih, ki so želeli, da se poroči z Nemko Khlunovo iz Gradca. Poroko je kasneje zavrnil. Ob tej priložnosti je nastalo Sonetje nesreče.

ŽIVLJENJE IN DELO: Prešeren je postal osrednji pesnik zbornika Krajnska čbelica. Čbelica je izšla petkrat. V času izida četrtega zvezka je prišla v težave zaradi cenzure, katere so povzročili janzenisti z Jernejem Kopitarjem na čelu. Leta 1838 pa je Prešeren še napisal " Sonet v kaši " ter sonet " Apel in čevljar ". Aprila 1833 je Prešeren v trnovski cerkvi zagledal Julijo Primic, hčer iz bogate ljubljanske družine, in se vanjo zaljubil. Ta ljubezen je močno vplivala na pesnikovo nadaljnje življenje in ustvarjanje. Tako je v naslednjih letih doživel veliko udarcev, ki so močno zaznamovali njegovo nadaljnje življenje in ustvarjanje. Julija njegove ljubezni ni sprejela in se je zaročila z bogatim plemiškim sinom. Leta 1835 je umrl Prešernov stric Jožef, poleg tega je poleti v Savi utonil prijatelj Čop. Svojemu prijatelju je tudi posvetil več pesmi, med drugim tudi pesnitev Krst pri Savici. Okrog leta 1837 se je zapletel z Ano Jelovšek, revno služabnico pri Crobathovih. Rodila mu je tri otroke - Terezijo, Ernestino in Franca. Zveza se ni poglobila, saj neizobražena Ana verjetno ni bila sposobna dojemati Prešernovega pesniškega pogleda na svet in življenje. Leta 1839 se je domov vrnil Prešernov stari prijatelj Andrej Smole, ki je velik del življenja preživel v tujini. S Prešernom sta skupaj sta izdajala knjige (denimo pesmi Valentina Vodnika). Smole je umrl leta 1840. Leta 1844 je France napisal Zdravljico (današnja Slovensko himno), ki pa jo je zaradi cenzure moral črtati.

SMRT: Po marčni revoluciji leta 1848 je končno lahko objavil Zdravljico. Pesem je izšla v Bleiweisovih Novicah, nekatere pesmi pa je objavil še v zadnjem letniku Kranjske čbelice. Prešernovo pesniško ustvarjanje je tedaj zamrlo, bil je zagrenjen in razočaran, pojavili pa so se tudi resnejši znaki bolezni. Po nekaterih virih naj bi skušal napraviti celo samomor. Kmalu je obležal, trpel je zaradi ciroze jeter. Bil je zadolžen in brez denarja, saj ni izkoriščal možnosti za zaslužek, ki so se mu kot odvetniku ponujale. Revne naj bi, denimo, pravno zastopal celo brezplačno. V oporoki je priznal svoja preživela otroka in jima namenil skromni ostanek premoženja. France Prešeren je umrl na četrtek, 8. februarja 1849. Pokopali so ga 10. februarja v Kranju.